

Dimitrie Farago Caian (1838–1909)*

Dimitrie Farago Caian a fost unul dintre puținii nobili români, după tatăl său, care a supraviețuit zădărnicei istorii a românilor transilvăneni. De altfel, titlul era numai onorific, căci nu i-a servit în viață la nimic. Emblema nobiliară a familiei Farago era „o sabie într-un câmp de spice”, de unde și-a zis Farago.

[...] Caian s-a născut la 28 octombrie 1838. Primele cunoștințe de scriere și citire le-a primit în casa părintească de la tatăl său, apoi în 1845 trece la Școala Normală din Cluj, unde, deși la început, nu știa nici o vorbă ungurească, reușește mai ales cu ajutorul gazdei sale, institutorul Veress, să învețe perfect limba maghiară. Între anii 1848-1850 urmează cursurile Liceului Academic din Cluj, iar din 1855 absolvind patru clase gimnaziale inferioare, trece la cursul superior de la Liceul Național din Blaj. După terminarea acestui liceu (1859) se înscrie și urmează Academia Teologică de aici. Ca bursier, a urmat cursurile de teologie la Convictul „Sf. Barbara” din Viena, iar în paralel - Drep-tul și Literale. În 1863 vine la Blaj și este numit profesor de morală la Academia Teologică de aici. Nevoind să se preoțească, a trecut, la cerere, ca profesor de limba română și limba latină la Liceul Național din Blaj. [...]

La 3/15 mai 1868, are loc la Blaj Conferința fruntașilor politici ai românilor din Transilvania, unde se adoptă un act de protest față de dualism și împotriva desființării autonomiei Transilvaniei și alipirii acesteia la Ungaria („*Pronunciamentul de la Blaj*”) și se declară că națiunea română rămâne credincioasă principiilor și revendicărilor formulate în Adunarea Națională de la 3/15 mai 1848. Caian a participat la redactarea *Pronunciamentului*, alături de canonicul Ioan Micu Moldovanu și autoritățile l-au acuzat de înaltă trădare, el fiind silit să treacă în România. Mai întâi a fost scos din profesoratul de la Blaj. A încercat să ocupe o catedră similară la Liceul Fundațional Grăniceresc din Năsăud, dar, deși aprobată de forurile bisericești române unite sub a căror tutelă funcționa acest liceu, ocuparea catedrei îi este interzisă de autorități. Din aceste motive face cerere de a i se acorda pașaport pentru a vizita România, pe care, judele cercual Herepei îi pune rezoluție favorabilă.

După sosirea în Țară, își schimbă numele din Farago în Căian, pentru a nu fi descoperit și ucis de agenții guvernului dualist. Sfătuit de August Treboniu Laurian, s-a stabilit la Focșani și a primit postul de profesor de limba și literatura română și latină (numit la 23 octombrie 1868 prin Decretul nr. 12.192, pentru clasele III și IV, în timp ce Ion Filibiliu era trecut la limba franceză și invitat, la 22 noiembrie 1868, să suplinească gratuit și limba greacă). La 9 noiembrie 1868, Demetrie Caianu a intrat în serviciu. La 22 ianuarie 1871 s-a căsătorit cu directoarea Școlii de Fete nr. 2, Maria Gurău. [...]

Portret realizat de prof. Roliana Giuclea și Amira-Amalia Giuclea

*Articolul este oferit prin amabilitatea domnului prof. dr. Horia Dumitrescu, directorul Muzeului Județean Vrancea. El este un rezumat al capitolului **Dimitrie Farago Caian (1838–1909)**, paginile 38-65, din lucrarea **Foști profesori ai Liceului “Unirea” Focșani**, Dumitrescu, Horia și Iliescu, Ionuț, apărut la Editura Pallas în anul 2016.

În toamna anului 1869, odată cu începerea noului an școlar, împreună cu alți profesori ai gimnaziului, Caian deschide clasa a V-a, predând gratis, în speranța că ministrul va aproba transformarea gimnaziului în liceu cu șapte clase. Dar Petre P. Carp ministrul de atunci (1870), s-a opus, din cauze bugetare. La 10 noiembrie 1869, Caian a fost numit provizoriu la catedra de română–latină pentru clasele III – IV. [...]

La Gimnaziul Focșani, profesorul Caian a avut elevi care au devenit personalități în varii domenii de activitate: frații Anghel și Alfons Oscar Saligny, frații Longinescu, Simion Mehedinți, C. I. Parhon, Duiliu Zamfirescu, Nicu Mincu - fratele mai mic al arhitectului, copiii familiilor de politicieni Săveanu și Orleanu ș.a. Solida sa pregătire i-a permis să fie un excelent autor de manuale școlare.

În anul 1876, la Tipografia D. Samolada din Focșani apărea lucrarea „Reguli pentru scrierea limbei române”, un scurt tratat de ortografie românească. Caian mărturisea că „Văzând cât de rău se scrie limba română, în 1876 am publicat într-o broșură, Regulele ortografice ale limbei române” având de principiu etimologia în derivațiunea și flexiunea cuvintelor, și lepădând pe u mut de la finele cuvintelor”. Un an mai târziu, apărea „Manual pentru deprinderi în cugetare și compozițiuni după J. R. Wurst de Dimitrie F. Caianu. Profesor și Director la Gimnaziul din Focsiani. Carte autorizată de on. Minister al Instrucțiunii publice, pentru usul școlilor secundare de ambe sexe”. [...]

A treia lucrare, *Opiniune asupra reformei învățământului liceal*” de Dimitrie F. Caian Profesor la Liceul „Unirea” din Focșani, a apărut la Editura Librăriei și Tipografiei M. Louis, Focșani, 1889. Ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, Constantin Boerescu a elaborat în anul 1889 o Lege asupra învățământului liceal. Pentru ca această lege să ducă la o reformă reală a învățământului liceal, ministrul Boerescu a lansat o dezbatere a legii în rândul directorilor și a cadrelor didactice din învățământul liceal. Odată cu legea, ministrul a trimis liceelor și întrebările la care acestea trebuiau să-și spună opinia în urma unei dezbateri din cancelaria fiecărui liceu.

Problema statutului pe care trebuia să-l aibă liceul a fost rezolvată de Spiru Haret prin Legea pentru învățământul secundar și superior (1898), când liceul superior s-a trifurcat (clasic, modern, real). Guvernul Dimitrie A. Sturza (31 martie 1897 - 30 martie 1899) și-a propus ca în sesiunea din 1898 să treacă prin Corpurile Legiuitoare, reforma învățământului secundar și superior.

Societatea profesorilor secundari din România și-a formulat propriile propuneri în partea I a, *Actelor Societății*” pe 1897 sub titlul de, *Planul reorganizării școalelor secundare*”, tipărit în broșură de 144 pagini. Purtând semnăturile a 185 de profesori secundari din Tecuci, Dorohoi, Bârlad, Brăila, București, Galați, Pitești, Ploiești, Caracal, Vaslui, Buzău, Târgu Jiu, Iași, Giurgiu, **Focșani**, Piatra Neamț, Craiova, Roman și Bacău, Societatea profesorilor secundari din România a înaintat Corpurilor Legiuitoare un memoriu - 10 ianuarie 1898 - despre care - se scria în acest document – „cutezăm a crede, că lucrarea noastră este științifică căci ea se întemeiază mai ales pe experiența aceloră, care precedându-ne pe noi au fost adevărații lumina-

tori ai națiunii. Este absolut impersonală și dezinteresată deoarece profesorii actuali sunt lăsați în situația lor personală: ei nu vin să ceară nimic în folosul lor, dar tocmai de aceea, se cred datori a cere totul pentru școala viitoare”.

[...] Instalat director în vara anului 1873, Caian s-a confruntat cu veșnicele dispute cu proprietarii clădirilor particulare în care funcționa Gimnaziul din Focșani. Problema unui local corespunzător a fost una permanentă încă de la înființarea Gimnaziului. Deschis în anul 1866, în casele Sultanei Miloș, situate pe strada Pruncu, Gimnaziul din Focșani s-a mutat în casele lui Constantin Stoenescu, de pe strada Gării, în 1867. În 1869 „profesorii mereu agitau chestiunea unui local propriu”, neluându-se în calcul oferta Ilenei Cureleasca de a închiria școlii o încăpăre de 15 odăi și o curte pardosită, situată în partea sudică a orașului. De Sfântul Dumitru 1870, Gimnaziul s-a mutat în casele Elenei Marinescu din strada Sârbească, unde fusese Prefectura. Contractul a fost încheiat pe cinci ani, iar chiria fixată la 120 de galbeni pe an. [...]

Cu sprijinul Consiliului Județean Putna și al unor persoane influente de la București, între care, probabil, era și I. C. Brătianu - care-i înlesnise refugiul la Focșani -, Gimnaziul a obținut fondurile necesare și terenul dorit, unde a fost ridicat un local propriu. Piatra fundamentală la Liceul „Unirea” a fost pusă la 24 aprilie 1880. Pentru serviciul divin s-au cumpărat, de la Anton Capriil, cinci făclii, care au costat 4,80 lei și care s-au dat preoților.

[...] Cursurile în anul școlar 1881/1882 au început în noul local, care astăzi este sediul Serviciului Județean al Arhivelor Naționale Vrancea. În ziua de 4 martie 1880 s-a întrunit consiliul profesoral spre a se consulta asupra patronului și numelui ce trebuia dat liceului. Iată încheierea: „Având în vedere că acest liceu de la înființarea sa nu și-a adoptat niciun patron anume, pe a cărei zi să o celebreze ca sărbătoare sco-

lastică, nici nu și-a luat o numire, după uzul adoptat de toate celelalte licee; Având în vedere că în luna aceasta va începe clădirea localului în a cărei temelie se va pune un document, în care se va însemna și numirea liceului; Considerând că la înființarea acestui liceu în 1866 se ventilase ideea de a se pune sub patronajul Măriei Sale Alexandru Ioan I. Domnul sub care s-a făcut Unirea țărilor surori; Având în vedere că orașul Focșani e punctul unde se atinge hotarul celor două țări surori; Consiliul este de opinie, că atât pentru amintirea mărețului fapt al Unirii, cât și a marelui Domn sub care s'a făcut Unirea țărilor, Liceul acesta să poarte numele Unirea și să se serbeze ziua de 24 Ianuarie ca sărbătoare specială școlastică”.

Ca urmare a acestei dorințe a corpului profesoral, prin Decretul domnesc din 15 aprilie 1880, s-a hotărât să se dea numele de „Gimnaziul Unirea”, în amintirea mărețului fapt care a făcut din cele două Principate un singur stat. Acest nume îl va păstra și după 1884 când Gimnaziul „Unirea” devine Liceul „Unirea”. Acesta este anul în care și-a sărbătorit prima dată patronul Liceul „Unirea”.

În epocă, Liceul „Unirea” pe care Dimitrie Caian l-a condus ca director, purta denumirea de „școala ardelenilor”. Mai trebuie remarcat modul civilizată în care Caian și-a exercitat mandatul de director între anii 1873 – 1889. Începând cu data de 5 septembrie 1889, Caian și-a încheiat lungul său mandat de director și a fost înlocuit cu profesorul Gheorghe I. Pamfil (1889–1895).

Ca profesor - unul dintre elevii săi, Gheorghe Gh. Longinescu, profesor de chimie neorganică la Universitatea București, membru corespondent al Academiei Române -, publica în revista „Natura”, din 15 aprilie 1926, „Amintiri răzlețe”, în care evoca pe fostul său profesor: „Aud pe d-l Caian, profesorul de latină, spunându-ne mereu: «Românul e deștept, băieți. Îl iei dela coarnele plugului, îl pui într-o fabrică, îi arăți mașinăriile și el învârtește apoi roțile și șuruburile, par'că tot în fabrică a trăit. Românul e deștept băieți». Și avea dreptate, bunul român și bunul profesor. Îl văd supărat când un elev i-a spus că turca, ae e de genul feminin. «Da'ce, mă, ai văzut tu turc cu rochie, întrebă furios profesorul»”.

Un alt absolvent al Liceului „Unirea”, generalul Alexandru Lupescu, în telegrama trimisă cu ocazia Jubileului de 60 de ani a Liceului scria: „Reținut București regret a nu putea participa serbare. Aduc prinosul meu de recunoștință foștilor mei profesori regretați: Caian, Tipeiu, Toma, Codreanu, Pamfil, Filibiliu, care mi-au dat cultura ce m'a ajutat să ridic cea mai înaltă treaptă în carieră și să-mi servesc Regele și țara 42 ani. Urez Liceului „Unirea” să formeze în veci cetățeni români vrednici și devotați Dinastiei și Neamului”.

Primul document care face referire la o sărbătorire datează din anul 1888 și constă într-o invitație a directorului Caian adresată primarului ad-interim, maiorul Dimitrie D. Petrov: „Duminică 24 Ianuarie curent, fiind patronul acestui liceu, se va oficia Te-Deum la orele 12 meridiane în salonul liceului și la urmă se vor ține discursurile de ocaziune”.

Una dintre realizările directorului Caian a fost și înființarea bibliotecii. În anul 1874 ea avea numai 45 de volume, mult prea puțin pentru cei 64 de elevi cât avea Gimnaziul în acel moment. Ștefan Sihleanu, cetățean de frunte al orașului și familia Tufelcică, împreună cu profesorii Dimitrie F. Caian și N. Tipeiu au constituit un comitet în anul 1876/1877, au dat mai multe concerte și serbări în Grădina Publică și au reușit să strângă aproape 5.000 lei. Cu acești bani și donații de cărți din partea unor binevoitori, dar și din partea Academiei, s-a pus „temelia bibliotecii liceului în 1881”, care, în jurul anului 1900, număra 3.000 de volume. În anul 1907, biblioteca a devenit accesibilă și particularilor.

Fotografii realizate la dezvelirea portretului în prezența:
Horia Dumitrescu, Cornel Noană, Roliana Giuclea și
Amira-Amalia Giuclea

prof. Cornel Noană și Costi Rogozanu

În afara manualelor școlare, Dimitrie Caian a mai scris două lucrări care au fost premiate de către Academia Română.

Caius Iulius Caesar – Commentarii de Bello Civili – București, 1874 – traducere premiată cu 100 de galbeni din fondul „Alexandru Ioan Cuza”. Lucrarea a fost tipărită în anul 1877, sub titlul „Comentariile lui Caiu Iuliu Cesare de belulu civile, urmate de Comentariile lui Hirtiu de belele Alexandrinu și Africanu, precum și de Comentariile de belulu ispanicu al unui autor anonim”. Autorul a fost felicitat în mod solemn de Alexandru Odobescu pentru această lucrare. Din premiul obținut, Caian a cumpărat un portret al domnitorului Alexandru Ioan Cuza și un portret al Elenei Cuza. Ambele, împreună cu două candelabre istorice din timpul lui Vogoride au fost donate Liceului „Unirea” de către soția sa Maria Caian, cu ocazia Jubileului de 60 de ani.

Istoricul orașului Focșani. Scris cu prilejul Jubileului de 40 ani de domnie a Majestății Sale Regelui Carol I. A început să scrie monografia Focșanilor de prin anul 1902 și după trei ani, pe 20 aprilie 1905, se adresa primarului Ioan Gh. Ciurea, anunțându-l că „lucrarea ce revarsă lumină asupra Orașului Focșani este aproape gata, dar autorul nu deține mijloacele bănești spre a o putea tipări”. Din acest motiv, ruga pe primar și Consiliul Comunal să-i acorde din bugetul local suma trebuitoare tipăririi acestei cărți și a tuturor documentelor și hărților privitoare la Focșani. [...]

Dimitrie Caian a desfășurat și o bogată activitate culturală.

La 24 ianuarie/5 februarie 1891, Liga Culturală pentru Unitatea Tuturor Românilor și-a început activitatea, în mod oficial. Primul președinte a fost Alexandru Orăscu, senator, rectorul Universității București. Din primul Comitet provizoriu a făcut parte și studentul Simion Mehedinți, fost elev al Liceului „Unirea”. În același an, s-au creat secții ale Ligii Culturale în Bârlad, **Focșani**, Galați, Brăila, Buzău, Ploiești, Craiova, Giurgiu, Pitești, Slatina, Târgoviște, Turnu Severin, Turnu Măgurele etc. Secția Focșani, sub președinția lui Caian, și-a început activitatea în Liceul „Unirea”. O coincidență fericită a făcut ca Secțiunea Focșani a Ligii Culturale să se înființeze la data când se împlineau 25 de ani de la fondarea prestigiosului Liceu „Unirea”, iar cu această ocazie s-a organizat o mare serbare, la care, alături de elevi, părinți, absolvenți, a participat și Titu Maiorescu, ministrul Cultelor și Instrucțiunii Publice, mentorul Junimii. Cu această

ocazie a fost arborat steagul Ligii compus din culorile albastru, galben și roșu, 24 ianuarie 1891 și cuvintele „Sub acest semn vei învinge”, în limba latină („In hoc signo vinces”).

Liga Culturală a organizat, de-a lungul anilor, câteva manifestări culturale cu rezultate apreciabile pentru ținerea mereu trează a conștiinței naționale în acest colț de țară. În acest context se poate aminti anul 1894 când locuitorii Orașului Focșani, la chemarea Secțiunii Ligii Culturale, au adresat o telegramă regelui Carol I prin care au luat apărarea și și-au manifestat solidaritatea cu memorandiștii din Transilvania al căror proces urma să se judece la Cluj. În telegramă se cerea intervenția regelui Carol să ia apărarea bărbatilor care au luptat pentru dreptul poporului la cultura, limba, legea și școala românească.

Profesorul D. F. Caian a condus și Societatea culturală „Carpații”, pentru unirea tuturor Românilor în hotarele „Daciei Mari” - înființată de Eminescu la 24 ianuarie 1882 - care, aidoma Secției locale a Ligii Culturale, s-a constituit într-o adevărată tribună a românismului, consecință fundamentală a mentalității focșănene. În 1893, în București, Iași, Ploiești, Galați, Brăila, Craiova, Bârlad și **Focșani** s-au organizat mari manifestații de protest împotriva acțiunii judiciare înscenate membrilor Comitetului Partidului Național Român (celebrul proces al Memorandiștilor). În același an, 18 elevi din clasa a VII-a a Liceului „Unirea” salută cu bucurie, printr-o telegramă, sosirea la București a neobositului luptător, dr. Ion Rațiu. Cu același prilej, la Focșani și Odobesti, au loc manifestații de simpatie pentru românii subjugăți și pentru conducătorii lor sosiți în capitala României. Manifestări de solidaritate cu memorandiștii au loc și în anii următori. La 19 aprilie 1894, s-au organizat peste 23 de mitinguri în diferite orașe ale țării, printre care și **Focșani**.

Ca președinte al Ligii Culturale, în anii 1893 – 1894, Caian va colecta presă, tipărituri cu sprijinul librărilor Nanu și fonduri pe care le va trimite peste Carpați „pe căile cucului” – drumuri ascunse din munți – către luptătorii memorandiști. La 3 mai 1898, a avut loc o mare serbare organizată de Secția locală, comemorându-se 50 de ani de la Marea Adunare Națională din Ardeal, de la Blaj. [...]

După o carieră impresionantă, la 31 martie 1899, Caian a ieșit la pensie. A fost o serbare solemnă și impozantă, la care au participat toți cei 700 de elevi ai Liceului:

„leșirea mea la pensie a fost, pentru mine, un eveniment pe care nu-l pot uita. Cele petrecute atunci le dau aici, după o corespondență publicată în «Revista învățământului primar», anul 1899, aprilie 15.

„La 31 martie 1899, D-l D. F. Caian, profesor la liceul din Focșani, trecînd la pensie, și-a luat rămas bun de la colegii și elevii săi. A fost o serbare solemnă și impozantă. În curtea liceului s-au așezat în șiruri regulate toți școlarii în număr de 700 cu steagul în frunte. (E vorba de steagul liceului - n. n. P. D.). Au fost toți profesorii liceului, cîțiva membri ai corpului didac-

tic primar, profesoare ale școlii secundare de fete și un număr mare de cetățeni. D-l D. F. Caian, foarte emoționat și cu lacrimile în ochi, a rostit cu multă simțire și cu multă durere în suflet cuvântarea sa de rămas bun, profesorii și elevii, de asemenea, erau mișcați și cu lacrimi în ochi. După d-l Caian, au luat cuvântul d-l Emil Constantinescu, directorul liceului, d-l profesor C. I. Lupu, dr. Rozin, fost elev al d-lui Caian, d-l Leonida Bălan, elev în clasa a VII-a. Toți aceștia au relevat meritele d-lui Caian, ca profesor, munca și devotamentul său puse în serviciul școlii și al națiunii. Tânărul L. Bălan, terminând cuvântarea sa bine simțită, a oferit d-lui Caian, din partea elevilor, o prea frumoasă coroană de stejar, ale cărei panglici în tricolor național purtau inscripția «Amintirea d-lui D. F. Caian, profesor, elevii Liceului „Unirea”. 31 martie 1899».

După aceasta, profesorii împreună cu elevii rînduiți pe clase au condus pe d-l Caian acasă la d-sa, purtînd în vârful steagului coroana oferită, cîntînd „Deșteaptă-te, române” și aclamînd pe profesorul lor. În seara zilei, profesorii liceului au dat un banchet în onoarea d-lui Caian, la care au luat parte și cîțiva din foștii elevi. La banchet s-au rostit mai multe toasturi prin care se exprimă dragostea colegială, stima și venerațiunea de care se bucura d-l Caian. La urmă d-l Caian, adînc mișcat, mulțumi colegilor și foștilor săi elevi, pentru iubirea și stima ce i-au arătat, relevînd greaua misiune a profesorului și urînd tuturor colegilor săi (...) a-și termina cariera cu bună sănătate. În timpul banchetului, s-au primit mai multe telegrame din oraș și din afară, iar cei prezenți, după ce au dat o telegramă de felicitare d-nei Caian Maria, au oferit d-lui Caian, spre aducere aminte, un pergament scris în stilul cronicarilor și purtînd semnăturile tuturor. La orele 12 din noapte, banchetul s-a terminat și toți cei prezenți l-au condus pe d-l Caian acasă, unde d-na Caian i-a primit cu mare bucurie și le-a mulțumit pentru dragostea ce au arătat colegului, care părăsește nobila misiune a profesoratului. Astfel s-a terminat această serbare, care va rămîne neuitată”.

Profesorul Caian era îndreptățit să afirme că „Am deschis o cărare spre lumină, am făcut un real serviciu acestui oraș în cei 37 de ani de directorat și profesorat”.

Trecerea în lumea umbrelor a profesorului și cărturarului ardelean Dimitrie F. Caian, la 16 august 1909, animator și întemeietor de secțiune a Ligii Culturale într-un oraș – simbol al Unirii Principatelor Române - îi prilejuiește lui Nicolae Iorga așternerea câtorva rînduri omagiale din care răzbat cu limpezime prețuirea și afecțiunea marelui istoric pentru unul dintre oamenii care și-au făcut din Liga Culturală o permanență a activității sale, un mod de exprimare a crezului său politic:

„D. Caian.

A murit la Focșani, în vîrstă de 71 de ani, profesorul D. Caian, fost director al Liceului și primar al orașului. Caian era de loc din Ardeal. Păstrase – ca puțini dintre Ardelenii ce trăiesc în țară, făcând averi frumoase. -

Dragostea pentru ai lui de acasă și interes pentru cauza cea mare a românismului. Noua secție a Ligei s’a întemeiat în mare parte prin silințele sale. A scris istoria Focșanilor pe baza întinsului material inedit pe care-l strîngea de multă vreme, cu o exemplară râvnă și iubire de știință. A avut bucuria să-și vadă cartea premiată de Academie. Om hotărât și muncitor, el nu-și va afla ușor urmașul, în toate rosturile în care era amestecată personalitatea sa vrednică de toată stima”.

Profesorul Simion Crainic, director al Liceului „Unirea” în două rînduri (1904–1907 și 1910–1913) îl aprecia ca „Bărbat luminat, inimă mare și nobilă, împodobit cu cele mai frumoase virtuți. A fost în toată viața un model de conștiinciozitate în îndeplinirea datoriilor, o oglindă fidelă de fapte nobile și mărețe, un prototip demn al omului activ, zelos, stăruitor, al omului mare, născut pentru împlinirea de acte mari”.

Ardelenii săi nu l-au uitat. În „Răvașul”, Anul VII, Nr. 8–9, august – septembrie 1909, Cluj, revistă întemeiată de dr. Elie Dăianu, avînd ca editor și redactor responsabil pe Petru P. Barițiu (care era și patronul Tipografiei „Carmen”) au inserat un articol apărut în ziarul „Minerva” din București.

„Școala pierde un adevărat apostol al luminei; un savant bărbat de litere și un politic, care nu a fost răsplătit în viață, după munca și activitatea ce a depus, pentru școală și societate, pentru binele căreia a luptat toată viața cu cuvîntul și cu condeiul. Meritele lui Caian, sunt și vor fi apreciate, de toți acei ce’l cunosc; bărbat savant, inimă mare și nobilă, împodobit cu cele mai frumoase virtuți. A fost un părinte duios și bun, a cărei inimă nobilă a bătut pururea cu căldură, pentru binele și prosperarea familiei sale. Ca persoană socială, amic sincer și desinteresat al cărui suflet generos îmbrățișa cu aceeași căldură pe toți de o potrivă.

Ca român, iubitor și credincios cu trup și cu suflet neamului din care s’a născut, națiunei, mamei cele bune, la al cărui sân cald s’a nutrit și crescut. Pentru aceste idealuri scumpe, comori neprețuite inimei sale a lucrat și a alergat fără oboseală în tot decursul vieții sale; pentru aceasta s’a expus fără nici o sfială, adeseori cu rizicul existenței, luînd parte activă la multe din actele mărețe și pururea memorabile.

Ca bărbat de școală, pus în fruntea gimnaziului și în urmă în fruntea liceului «Unirea» ca director, nu numai că a avut partea leului la întemeierea liceului «Unirea» dar le-a condus cu mult tact și devotament timp de 35 ani, în acele timpuri, când la noi bărbații de școală precum era Caian erau rari; a lucrat fără preget, pentru progresarea și înflorirea liceului. Eșit la pensie, ca primar al orașului a luptat o luptă eroică, o luptă de adevărat uriaș pentru stăpînirea abuzurilor săvârșite în administrația intereselor comunale. A luptat pentru introducerea unei administrațiuni bune și corecte, și pentru sporirea isvoarelor de venit necesare. A fost în toată viața: un adevărat model de conștiinciozitate în îndeplinirea datoriilor, o oglindă fidelă de fapte nobile și mărețe, un prototip demn al omului activ, zelos și stăruitor, al omului mare, născut, pentru împlinirea de acte mari. Cu el s’a stins una din marile figuri, cari au luptat, pentru întemeierea României moderne.”